

PR-NA 90 SORGINEN BIDEA

I.I.D.E.: _____.

Zugarramurdi – Ibainetako Zelaia – Urbia –Loiara – Argindoieta - Zugarramurdi

Luzeera: 13,010 km

Desnibela: 350 mt

Zailtasuna: ERTAINA

Baztan, Zugarramurdi eta Urdazubiko mugetan barna, Atxuria eta Azkar mendiak elkartzen dituzten bizkar eta lepoetatik. Etxalarko bide zaharretik Ibainetako zelaira (padura) igo, inguruko hainbat monumentu megalitiko bisitatuz (ikus SL-NA Ibaineta). Urbiako lepoan bide zabalak bidexka ordezkatzten du, Orabidea bailarako ikuspegi ederrak eskeiniz. Azkeneko tartean, Urdazubi, Zugarramurdi eta Sarako lezeak elkartzen dituen bidean barna egiten da.

IRTEERA > Zugarramurdi, herriko plaza. Aparkalekua, forntoi ondoan. Herrian denda, ostatu eta hainbat alojamendu badago.

OHARRAK

- Ez da komeni Ibainetako zelaia zeharkatzea; padura bat da eta maiz logia edo lokatza izaten da.
- Ibainetako erreka zeharkatzean (p.k. 3,765) harrizko zubia desagertu da, uholdeak erama. Harri ezegonkorak izaten ahal dira.
- Hainbat ibilbide balizaturekin bat egiten da: Ibainetatik Urbiara, Azkar eta Argindoieta mendien inguruan eta “Lezeetako Bidea” bukaeran. Denak SL txuri-berdez balizatuak badaude ere, erne ibili seinalizazioarekin.

DESKRIBAPENA

0,000 km: ZUGARRAMURDI (210 mt), herriko plaza. Elizeko karrika aldapatsuan gora (H.>) igo, “Etxalar” seinalizatua; 175 mt aurrerago, informazio panelaren ondoan, Etxalarko bide aldapatsua utzi eta eskuinetik segi, kanposantuko bide zabal eta asfaltatutik.

0,380 km: Kanposantua pasa eta gero, bifurkazioa. Eskuineko bide asfaltatua utzi (Sarako Lezeetara doana) eta ezkerreko bide zabaletik igo (H.M.>), Uraundiko edo Infernuko errekan barna (metro batzu beherago Akelarreako lezea zeharkatzen duena).

0,810 km: Barrakoi hondatuak eta bifurkazioa; eskuinetik igo. Bidea hestutu eta 300 mtan zehar zigi-zaga egiten du, erreka zokotik atera arte. Mendi magaleko tartea hasten da, ia basorik gabea eta Xaretako (Sara, Zugarramurdi, Urdazubi eta Ainhoa udalerriak) ikuspegi zabalekin.

1,685 km: Tarte batez oteak bide zaharra hartu eta ondoko bidexkatik igo behar da, norabidea mantenduz (H.M.>).

2,060 km: Erreka pasa eta pista zementatua, Zugarramurditik datorrena. Bertatik igo, ezkerretik (H.E.>) eta berriz erreka zeharkatuz. Ia 150 mt aurrerago, Gaineko borda txaleta: zementuzko bidea bukatu eta eskuinetik igo (H.M.>), erreka ondotik, hasieran bide zabal eta gero kaltzada arrastoa duen bidetik. Alertzeen basoan sartu; hainbat errekatxoren iturburu.

2,700 km: IBAINETAKO LEPOA (506 mt.), basotik atera eta gero. Trikuharri batek eta 16 harrespilek osaturiko gunee megalitiko ikusgarria (*IKUS: 084 eta 085-100 fitxak*). Bidegurutzea: ezkerretik (E.>), Urbiako lepora (SL-NA Ibaineta); aurretik (H.>), Ibainetako zelaiak (padura). Eskuin alderuntz segitu (H.M.>), bide garbi eta zelaian barna (Etxalarko bide zaharra), SL-NA Ibaineta ibilbidearekin bat eginez eta eskuinean Atxuria-Peña Platako igoera utziz.

3,360 km: Bidegurutzea: zuzen (M.>), Etxalarrera; eskuinetik (I.>), Atxuriko igoera. Ezkerrera jo (H.>), Ibainetako zelaigunea inguratzen duen bizkarretik, iralekuan barnako bidexkatik. Ehun metro aurrerago, Sorohaundiko trikuharria (*IKUS: 101 fitxa*), eskuinetik, 30 mt-ara; bidexkara itzuli eta bizkarretik segi, pinu zahar haundien artean pasatuz.

3,600 km: Norabide aldaketa (E.>), mendi bizkarra mantenduz. Pinaditik atera eta bunker baten ondotik pasa. Malda behera apala.

3,825 km: Telletzeko bizkarreko gunee megalitikoa, 3 harrespilek eta 4 tumuluek osaturik (*IKUS: 103-109 fitxak*), iralekuak hartutako zelaian eta pinaditik gertu. Ia 200 mt aurrerago, harriztar haundi baten aurrean, mendi bizkarra utzi eta eskuineko jeitsi bidexkatik (H.E.>).

4,100 km: Lapitzeko borda (490 mt.), bidearen azpian. Haritz eta pago zaharrak; ezkerrera jo eta berriz bizkarrera igo, bidexka argitik. Ehun metro geroxeago, eta 25 mt ezkerrean, harrespila (*IKUS: 110 fitxa*). Bidera itzuli eta bizkarretik segi, harresi batetara ailegatu arte: Ibainetako zelaira jeisten den bide nagusia utzi eta eskuinetik segi, paretaren ondotik; honen bukaeran, bizkarreko norabidea mantendu eta bidexka batetik errekarra jeitsi, ote artean.

4,525 km: Ibainetako erreka. Haritza eta bidegurutzea: ezkerretik (M.>), Ibainetara. Eskuinera jo (H.>), erreka berriz zeharkatu eta hondatutako bidetik jeitsi, erreka zokoaren gainetik.

4,725 km: Palaziokoborda eta bide zabala, metro batzu beherago ezkerrera jotzen duena.

4,960 km: Bidegurutzea, luberri baten ondoan. Eskuineko pista zabala utzi eta zuzen segi (E.>), kaltzada arrastoa duen bidexkatik (Obeneako errotako bide zaharra).

5,115 km: Ibainetako erreka (410 mt); harlauzezko zubiak zeharkatzen zuen, 2007ko uholdeek eraman arte. Harri ezegonkorrak, kontu haundiz ibili. Bideak haritz zaharretan barna segitzen du, Mendibil mendia hego magaletik inguratuz; Orabidea bailarako ikuspegi ederrak.

6,125 km: Borda berritua azpitik inguratu eta gero, pistak bide zaharra ordezkatzeko du.

6,450 km: URBIAKO GAINA (431 mt), zabala eta belartsua, Zugarramurditik Orabidea eta Etxalarrerako bide asfaltatuak zeharkatua. SL-NA Ibaineta ibilbidearen bukaera (informazio panela). Asfaltua zeharkatu eta aurreko pista segitu (E.>), Aizparaz mendiko hego magaletik.

7,905 km: Loiarako lepoa (440 mt), borda bat pasa ondoren. Bifurkazioa: ezkerretik (I.M.>), Zugarramurdira; pistatik segi eskuinera (E.>), tarte zelai eta pinadian barna. Ia 600 mt geroago bertze lepo bat zeharkatu (423 mt), Arburuko bordatik gertu, eta pistatik segi (H.E.>).

8,990 km: Lepoa (410 mt), Santsineneko borda ondotik pasa eta gero. Norabide aldaketa: mendi bizkarretik (E.>) Urdazubi aldera doan pista utzi eta ezkerretik jeitsi (I.>), iratze eta oteen arteko bidexkatik; 150 mt aurrerago, eskuinetik datorren bidearekin bat egin eta bertatik jeitsi.

9,310 km: Bide nagusia utzi eta eskuineko bidexka maldatsutik erreka alderuntz jeitsi, gorosti eta harizti zaharren artean; 200 mt aurrerago, eskuinetik Azkar menditik jeisten den bidexka balizatuarekin (txuri-berdez) bat egiten da.

9,680 km: Erreka (330 mt) zeharkatu eta 50 mt aurrerago, ezkerretik jeisten den bidearekin bat egin. Norabidea mantendu (I.E.>), bide zelaia otea ugari zabaldu den mendi magalean barna.

10,250 km: Ehun metroko jeitsiera pikuaeren ondotik, ARGINDOIETAKO LEPOA (295 mt) edo Argaingoieta. Bidegurutzeta: eskuinetik (H.>), Urdazubira (SL-NA 17 Axular). Ezkerrera jo (I.>) eta tontorrera igotzen den pista asfaltatura iritsi. Handik berriz ezkerrera jo, asfaltutik pixka bat igotzen eta SL-arekin batera eginez.

10,660 km: Borda; ezkerreko bidexkatik laburtu, iralekuan barna (kasu: tarte honetan abereen ongarria izaten ahal da; hala bada, asfaltutik jeitsi). Berriz pistan, harizti bat eta zurgindegi baten ondotik pasatu; harlauza haundiez mugaturiko belagien arteko jeitsiera.

11,590 km: Ikuiluak eta Etxalekua baserria (gasnategia). Eskuinetik (E.>), SL-NA 17 Axular bereizten den bide zementatua; bertatik ere SL-NA 16 Lezetako Bidea elkartzen da, ibilbidearen bukaeraraino; zuzen segi (I.>), baserriaren ondotik. Bertatik 175 mt aurrerago, Zugarramurdiko NA-4401 errepidea zeharkatu eta harresien artean igo, Alkerdiko San Esteban ermita ondotik.

11,925 km: Alkerdi auzoa (175 mt), etxe ederrak. Ezkerrera jo (M.>), labaderoaren ondotik. Ehun metro aurrerago, bide nagusia utzi eta ezkerrera jo (M.>), belagien artean. Errekatxo bat zubitxo batetik zeharkatu eta hurritzen arteko igoera labur bat egin.

12,490 km: Zugarramurdiko etxe berriak eta bide zabala; 250 metro aurrerago, eta errepidera iritsi aurretik, eskuineko karrika maldatsuan barna herriko goiko aldean sartu

13,010 km: ZUGARRAMURDI (210 mt), herriko plaza. Ibilbidearen hasiera eta bukaera.